

които трябва да съхрани и предаде на поколенията. Така започнала второто си десетилетие, циганската/ ромската девойка е подготвена за семеен живот.

Традиционно ранната женитбена възраст в циганската/ ромската общност не предоставя особена възможност на девойката да се момее.

Със съзряването този шанс ѝ се отнема. Тя вече може да стане жена, съпруга и майка. „Дошло ѝ. Като ѝ дойде, става жена, може да ражда. Момичето станало мома. Преди си е момиче, момиче е. Похвали се на някого и след туй научават, всичко са научава в махалата. Като ѝ дойде тогаз вече почваме да ги вардим. Момчетата заглеждат момичетата, ама и момичетата ги гледат” (ж., 52 г., фичери, Стара Загора). Тракийските калайджии казват „Мома вече стана. Малки са още, пазят ги, не ги дават” (ж., 73 г.). Девойката слага в косите си червено или розово „перце” (изкуствено цвете), а когато стане готова за женитба го сменя с бяло.

Наложеният ранен брак на момичето слага преждевременен край на детството му. То преминава в света на възрастните. „При първата менструация от момичето ставаше девойка „от ч`айори ставаше ч`ай”. Момичетата можеха да тичат из селището, когато си искаха, но една ч`ай не можеше да мръдне и крачка сама от къщата. Трябваше някой от семейството да иде с нея. Цяло село гледаше да не би някоя девойка да си опетни честта. Когато се усмихнеше на някое момче, някой ходеше до дома ѝ да каже, че си има пирано (избраник).

Жената в семейството, която първа е разбрала (за първата менструация – б.а.), трябваше да ѝ удари силна плесница. Толкова силна, че бузата ѝ да е червена цял ден. Казваше се, че така девойката ще е хубава, млада, издръжлива и ще понася товара си както понася плесницата, без да гъкне” (Пашова 2010: 39).

„То ма фана на 14 години. По Великден ма фана, даже не знаех какво е – гледам краката си боси, гледам тука цапано, а, кой ма рязал, рекух си, по крака. А то първи път. И колко съм проста, земау ножиците, рязау ризата и под един камък я сложих. Ни знам, че другия месец пак ша доди... И на 14 години ма земаха...” (ж., 83 г., копанари, Варненско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 38).

Има и случаи, в които момичето още преди съзряването се взема в